

Став странајасса пролетарјјас, јтувичој!

Вор фронт

Газет леңдны ВКП(б) Куломдінса
райком да рајисполком

№ 84 (741)
ГЕҢТАБР
1 лун
1938-жыл

...Міян закон, міян суд—сөветскій граjdана лічноj правојаслон да інтересјаслон гранітноj заштита. Міян правосудіje—юc меч, кодоc вскодома роfінаса подлоj ізменікjasлы паныd, фашизмлон троцкістско-бухарінскій да мукод најомнікjasлы паныd, шпіонjasлы, мортвіысjasлы да вредітељjasлы паныd".
ПРАВДА.

СССР-са ПЕРВОJ СОЗЫВА ВЕРХОВНОJ СӨВЕТЛОН MÖDÖD GEGGIJA

СССР-са ВЕРХОВНОJ СӨВЕТЛОН ПРИМІТОМ ЗАКОНЈАС ЗАКОН

СССР-са, сојузноЯ да автономноЯ республікајасса судоустројство јылыс

I.

ОБЩІЙ ПОЛОЖЕНІЕЈАС

1-од статта. СССР-са Констітуцијалон 102-од статтакод лоfіаломён СССР-ын правосудіje пoртсö олёмö СССР-са Верховнöй Судöн, сојузноЯ республікајасса верховноЯ судјасон, краjевоj да областноЯ судјасон, автономноЯ республікајасса да автономноЯ областјасса судјасон, окружноЯ судјасон, СССР-са Верховнöй Сövet шүйм серті лоfіодом СССР-са специалъвöй судјасон, народноЯ судјасон.

2-од статта. СССР-ын правосудіjелён могыс дорыны став сікас поагателствојасы:

а) СССР-са Констітуцијаён да сојузноЯ да автономноЯ республікајасса Констітуцијасон лоfіодом СССР-са общестьенвноЯ да государственноЯ устројство, овмёслыс социалістіческой сістема да социалістіческой собственности;

б) СССР-са гражданалыс політическій, трудовөй, жілішщіноЯ да мукод лічноj да імуштественноЯ правојас да інтересјас, кодјасос гарантіруjтома СССР-са Констітуцијаён да сојузноЯ да автономноЯ республікајасса Констітуцијасон;

в) государственноЯ учреждењијаслыс, предпріјатијијаслыс, колхозјаслыс, коопераtивноЯ да мукод общестьенвноЯ організаціјаслыс правојас да законён візан інтересјас.

СССР-ын правосудіje имеито

аслас могын став учреждењијасон, організаціјасон, должностноЯ ѡзён да СССР-са гражданаён сөветскій законјас сточа да лічлеžlytöг олёмö пoртöм обеспечітöм.

3-од статта. Сөветскій суд, уголовноЯ наказањиелыс мeraјас пріменяйтöмён, не сымын карајтö преступнікјасос, но сіз-жö имеито аслас могын преступнікјасос ісправітöм да перевоспітaitöm.

Аслас став деятельностöн суд воспітываjтö СССР-са гражданаbс роfіналы да социалізм фелöлы преданност самон, сөветскій законјас сточа да лічлеžlytöг олёмö пoртöм самон, социалістіческой собственности дінö бережнöja отноsіtchan самон, уж фісциpliна самон, государственноЯ да общестьенвноЯ долг дінö честнöja отноsіtchan самон, социалістіческой общежітіje правілöjas дінöуваженіje самон.

4-од статта. Таjо законыслон 2-од статтаян індöм могјассо СССР-са судјас пoртöны оломо тащом ногён:

а) судебнöi заседањијејас вылын уголовнöj фелöjas відлаломён да роfіналы ізменікјас, вредітељјас, социалістіческой собственности гусавлысјас да народлён мукод врагјас дінö, а сіз-жö грабітељјас, ворјас, хуліганјас да мукод преступ-

он лоfіодом мeraјас пріменітöмён;

б) судебнöi заседањијејас вылын гражданалыс, государственноЯ учреждењијаслыс, предпріјатијијаслыс, колхозјаслыс да мукод общестьенвноЯ організаціјаслыс правојас да інтересјас воръодыс спорјаскуža фелöjас відлаломён да разрешітöмён.

5-од статта. СССР-ын правосудіje пoртсö олёмö тащом подувјас вылын:

а) став гражданалы једіnöj да равнöj суд, гражданалон социалінöj, імуштественнöj да служебнöj положеніje, националнöj да расовöj пригадлежност вылö віzödtöг;

б) став судјаслы једіnöj да обязаtельнöj СССР-са уголовнöj, гражданскöj да процесуалнöj законодательство.

6-од статта. Суддајас незавісімёj да подчинаjтöны сымын законлы (СССР-са Констітуцијалон 112-од статта).

7-од статта. СССР-са Констітуцијалон 110-од статтакод лоfіаломён СССР-са судопроизводство нүодgо сојузнöj лібö автономнöj республіка лібö автономнöj областса кыв вылын сіjö ѡзлы, кодјас оз тöдны таjо кывсö, фелö матеріалјасон переводчik пыр тырвыjö тöдмасбом обеспечітöмён, а сіз-жö суд вылын роднöj кыв вылын выступајты право обеспечітöмён.

8-од статта. СССР-са Констітуцијалон 111-од статтакод

Воръ віzöd 2-од листбокыс

СССР-са ВЕРХОВНОЙ СОВЕТЛОН ПРИМІТОМ ЗАКОНЯС

З А К О Н

СССР-са, союзној да автономној республікајасса судоустројство јылыс

ләсаломён СССР-са став судјасын фелё відлалом нүодгө вогсөн, сиъвсна мыж законён абу урчітому таис кежомяс, мыжданалы доржом вылө право обеспечитомён.

9-од статта. СССР-са Конституцијалон 102-од статтаюд ләсаломён СССР-са став судјасын фелёјас відлалом нүодгө народној заседателјасон участвујтому, сијо случајасын кынчі, кодјасос специално урчітому законён.

10-од статта. СССР-са Конституцијалон 105, 106, 107, 108 да 109-од статтајаскод ләсаломён СССР-ын судјас образујтсоны выборност подув тылын сешдом пöрадокын, кодёс урчітому тајо законнас.

11-од статта. Суддајасон да народној заседателјасон вермасны лоны став граждана, кодјас пöлзүйтчоны бöржысан правојасон.

12-од статта. Народној заседателјас судјасын ассыныс објазанностјассо олёмп олёмп пöртны корсёны спісок серти очередност пöрадокын волын дас луньыс не унжык вылө, случајасын кынчі, кор тајо сроксö ңүждом кылодгө судебној фелё відлаломын народној заседателјасон участвујтны коланлунён.

Судын ассыныс објазанностјассо олёмп пöртігөн народној заседателјас пöлзүйтчоны суддаён став правојасон.

13-од статта. Рабочојас да служашшојас лыдыс народној заседателјаслон судын наён објазанностјассо олёмп пöртан став кад чој сохраняйтчо наён ужданыс.

Став мукод судајасын народној заседателјаслы рöекодјас мынтому, кодјас житчомаб судын налыс објазанностјассо олёмп пöртөмкбд, вöчсö пöрадокын, кодёс урчітому союзној республікајасса законодателствоин.

14-од статта. Став судјасын фелёјас відлалом пöртсö олёмп судда да кык народној заседател составын случајас

ПРОДОЛЖЕНИЕ

кынчі, кодјасос специално урчітому законён, кор тајо відлаломыс пöртсö олёмп судца кујим шленён.

15-од статта. Став судјаслон, СССР-са Верховној Судлон да союзној республікајасса верховној судјаслон кынчі, пріговорјас решеніејас да определеніејас вермасны обжалујтсоны законён урчітому пöрадокон судітөмјасон, најо зашищнијасон, істеџасон, ответчијасон да налыс інтересјассо представлајтысјасон лібо опротестујтсоны прокурорён вылунжык сулалыс судо.

Жалобајас да пропротестјас відлалігөн вылунжык сулалыс судделёйн имейтчыс да сторонајасон сегот материалјас серти прöверајтö улунжык сулалыс судлон вöчом пріговорлыс лібо решеніелыс законност да подулалом.

16-од статта. Судебној пріговорјас, решеніејас да определеніејас, кодјас пырісны законној вынö, вермасны лоны опротестујтöмэбс сомын СССР-са Прокурорён лібо союзној республікаса прокурорён, СССР-са Верховној Суд председателлон да союзној республіка Верховној Судца председателлон тајо законыслон 51, 64, 74-од статтајаскод ләсаломён.

17-од статта. Суддајасос должностыс да народној заседателјасос најо објазанностјасыс мездом леңсö оз мöдног, кынчі бöржысысјаслон бöр кором серти, лібёжб на јылыс лоём суд пріговорён.

18-од статта. Суддајаслы паныд уголовној преследованіе кылодом, такод житдын најос должностыс вештому да судо сегтому вöчсö: народној суддајас, краевој, областној, окружној судјасса, автономној областјас судјасса шленјас, союзној да автономној республікајас верховној судјасса шленјас куза—союзној республікаса прокурор шүом серти союзној республі-

каса Верховној Собет Президіум санкцијаён;

СССР Верховној Судца да СССР-лон специалној судјасса шленјас куза СССР-са Прокурор шүом серти СССР Верховној Собет Президіум санкцијаён.

19-од статта. Народној суддаён временнө отсутствије случајын (вісомјас, отпуска да с. в.) суддаыс обязанностјас нүодом сылон отсутствије кад дырі пуктыссо ужалыс јоз депутатјаслон рајонној сөветён народној заседателјас пöвсиг бті вылө.

20-од статта. Народној суддаён сыбын полномочијејас срок колтөз мунан случајын народној суддаыс выл бöржомјас котыртсоны мунан лундаңыс кык толыссса срокыс не соронжык.

Народној суддаыс выл бöржомјас котыртсоны Іустінија куза союзној республікаса Народној Коміссаріатон, а автономној республікаын—Іустінија куза автономној республікаса Народној Коміссаріатон.

Окружној, краевој, областној судјасса да союзној да автономној республікајас судјасса шленјасон, а сизжо специалној судјасса да СССР Верховној Судца шленјасон мунан случјын, судјасса выл шленјасос бöржомјас нүодгөны ужалыс јоз депутатјаслон областса, крајса, округса сөветјаслон, союзној да автономној республікаса Верховној Собетлон, СССР-са Верховној Собетлон очередној геггіа вылын.

II.

НАРОДНОЙ СУД

21-од статта. Народној суд відлало:

а) уголовној фелёјас—гражданалон олёмлы, здоровјели, свободалы да достоінстволы паныд преступлењејас јылыс—відмјас јылыс, төлесінөй повреждењејас вöчом јылыс, незаконној абортјас вöчом

СССР-са ВЕРХОВНОЈ СӨВЕТЛОН ПРИМІТОМ ЗАКОНЯС З А К О Н

СССР-са, союзној да автономној республікајасса судоустројство јылыс

јылыс, свободоаыс незаконија
лішітөм јылыс, мырдоналөм
јылыс, аліментјас злостніја
мынтытөм јылыс, оскорбітөм
јылыс, хуліганство јылыс, кле-
вета јылыс;

імуществоенній преступле-
нијеас јылыс—рөзбој, грабітөм,
гусаомјас, мошенічество, вы-
могателство јылыс;

должностній јөзлөн служеб-
ној преступлењеас јылыс—
властні злоупотребітөм, власт
превышітөм, властлөн безде-
ствіje, растратајас, бесхозај-
ственность, подлогас, обвеші-
вање да обмеріваніје, донајас
кыпдом јылыс;

управлење пöрадокјаслы
папыд преступлењеас јылыс—
ізбірателній закон нарушітөм,
законон, лöсбөдм налогјас да
сборјас злостніја мынтытөм,
государствений поставкајас
да повінностјас олөмө пöртö-
мыс откажітчом, прizывы да
воєнной служба обязанност-
јасыс кежом, власт органјас-
лыс законній распораженіје-
јас нарушајтөм јылыс;

б) гражданской фелояс—
імущество јылыс іскјас ку-
за,

искјас куза, кодјас жітчомаоg
уж јылыс законјас нарушітөм-
код,

аліментјас мынтом јылыс іск-
јас куза,

наследство јылыс іскјас куза,
да мукд уголовной граждан-
ской фелояс, кодјас чом урчіт-
ма законон силы нүöдомо.

22-од статта. СССР-са Кон-
ституцијалон 109-од статта по-
дыв вылын народній судјас бöр-
жыссони рајонса гражданаон
всеобщой, всекид да равнöj
бöржысан право подув вылын
гусён гöлбсүттөмөн кујим вога
срока кежлө.

23-од статта. Народній суд-
даяс да народній заседателјас
бöржыссони рајонјасса гражда-
наон ізбірателній округјас ку-
за, народній суддајас да на-
родній заседателјас да бöржом
куза ізбірателній округ шы-
мыртö став населеңіјесо, коди

ПРОДОЛЖЕНИЕ

оло тајо народній суд деятель-
ност терріторія вылын.

24-од статта. Народній суд-
даяс да народній заседателјас
кандидатјасос выставлај-
тан право обеспечіваетсö об-
щественній організаціјаслы
да ужалыс јөз обществојаслы:
к ммунистіческой партїїній ор-
ганізаціјаслы, професіональ-
ній союзјаслы, кооператівјас-
лы, томжоz організаціјаслы,
культурній обществојаслы, а
сізжо рабочіјаслөн да служаш-
щојаслөн общшој собрањејас-
лы—предпrijатіеас куза, во-
женno служашщојаслы—воінс-
кій частјас куза, крестаналон
общшој собрањејаслы—кол-
хозјас куза, совхозјасса рабо-
чіјаслөн да служашщојаслөн
общшој собрањејаслы—сов-
хозјас куза.

25-од статта. Народній суд-
даяс да народній заседателјас
кандидатјасос региструј-
тан да кандидатјаслы спісок-
јас јөздан пöрадо, а сіз жо
најоs бöржомјаслөн срокјас да
пöрадок урчітсöны „суддајас-
сos да народній заседателјас-
сos бöржом јылыс положеніјеа
сöн“, кодјас вынсöдчоы союз-
ній республікајасса Верховній
Сөветјасон.

26-од статта. Быд рајонлы
народній судјаслөн лыд урчіт-
сö союзноj республікаса Народній
Коміссарјас Сөветлон
јустіција куза союзноj респуб-
лікаса Народній Коміссарён
представітөм серті. Автоном-
ній республікајассын быд рајон-
лы народній судјаслөн лыд ур-
чітсö автономній республікаса
Народній Коміссарјас Сөветлон

јустіција куза автономній рес-
публікаса Народній Коміссарён
представітөм серті.

27-од статта. Народній суд
судебній заседаніје вылын де-
ло відлавтөз:

а) вынсöд обвінітельній заклу-
ченіје, кодоs сетома прокурор-
он. Обвінітельній заклученіје-
код сoggасітчытөм дырj, народ-
ній суд прав бöр бергöдны
делосö прокурорлы помоz рас-
следујтөм вылö, лібо дугöдны
делосö производствои та вылö
тырмынбон подувјас емлун
дырj;

б) разрешајтö вопрос мыжа-
ланадс стража улö пукебдом
јылыс лібо сіjос стража улыс
мездом јылыс;

в) вöчö шудом делö відлаліг-
дон защищітнікён да прокурорён
быt участвујтөм јылыс.

28-од статта. Народній судда:
а) воім жалобајас да шыöд-
чомјас серті вöчö шудом угол-
новній преследованіје заводі-
төм јылыс лібо таин откажі-
төм јылыс;

б) колан случајын, мöдödö
шыöдчомјас да жалобајас след-
ственній органјаслы расследуј-
төм вылö;

в) назначајтö делö кывзом вы-
лö;

г) вöчö распораженіјеас суд-
до мыжалајасос, свідетелјас-
ос, експертјасос кором јылыс
да юртö істечјаслы да ответ-
чикјаслы делö відлалан кад јы-
ыс;

д) председателствујтö народ-
ній суд заседаніјеас вылын.

29-од статта. Народній суд-
даяс отчитывајтчоны бöржы-
сысајас вогын асланыс уж да на-
родній суд уж јылыс.

III

КРАЈЕВОЙ, ОБЛАСТНОЙ, ОКРУЖНОЙ СУД да АВТОНОМНОЙ ОБЛАГТСА СУД

30-од статта. СССР-са Кон-
ституцијалон 108-од статта код
лöсаломон крајевой, областной,
окружной суд да автономной
области суд бöржыссö ужалыс

јөз депутатјаслөн крајевой, об-
ластной, окружной сөветтөн лі-
бо ужалыс јөз депутатјаслөн

Вогд віzöd 4-од лістбокыс.

СССР-са ВЕРХОВНОЙ СОВЕТЛОН ПРИМІТОМ ЗАКОНЯС

ЗАКОН

СССР-са, союзној да автономној республикайасса судоустројство јылыс

автономној областса сөветлён 5 вога срок кежлә.

31-öd статта. Краевој, областнöй, окружнöй суд да автономној областса суд состоятъ председательяс, председательяс вежысјасыс, судса шленјасыс да народнöй заседателјасыс, кодјас корсöны судебнöй делöјас відлалöмын участвујтöм могоыс.

32-öd статта. Краевој, областнöй, окружнöй суд да автономној областса суд відлалöны најö вефенїеё законöн отнëситöм уголовнöй делöјас контреволюционнöй преступлењијејас јылыс, государственнöй управљијелеы паныд торјён опаснöй преступлењијејас јылыс, социалистической собственности гувавлöм јылыс, торја важнöй должностнöй да хозяйственнöй преступлењијејас јылыс, а сизжö најö вефенїеё законöн отнегитöм гражданской делöјас государственнöй да общештвеннöй учреждењијејас, предпринятijeјас да организацијајас kostын спорјас куџа.

Краевој, областнöй, окружнöй суд да автономној областса суд сыыс кынцi відлалöны народнöй судјаслён пріговорјас, решенїејас да опредељенїејас вылö жалобајас да протестјас.

33-öd статта. Краевој, областнöй, окружнöй суд да автономној областса суд составын дејствујтöн:

а) уголовнöй делöјас куџа судебнöй коллегija — уголовнöй делöјас відлалöм вылö, кодјас подсуднöй ёс краевој, областнöй, окружнöй судлы да автономној областса судлы, а сизжö народнöй судјаслён пріговорјас да опредељенїејас вылö жалобајас да протестјас відлалöм вылö;

б) гражданской делöјас куџа судебнöй коллегija — гражданской делöјас відлалöм вылö, кодјас подсуднöй ёс краевој, областнöй, окружнöй судлы да автономној областса судлы, а сизжö народнöй судјаслён решенїејас да опредељенїејас

вылö жалобајас да протестјас відлалöм вылö.

34-öd статта. Краевој, областнöй, окружнöй судлён да автономној областса судлён судебнöй коллегijaјас відлалöны уголовнöй да гражданской делöјас председателствуютъ судса председатель либо шлен да кык народнöй заседател составын.

35-öd статта. Краевој, областнöй, окружнöй судлён да автономној областса судлён судебнöй коллегijaјас відлалöны народнöй судјаслён пріговорјас, решенїејас да опредељенїејас вылö жалобајас да протестјас соответствуюшщой судса кујим шлен составын.

36-öd статта. Областјасын,

кодјас пырёны крај составö, окружнöй да областнöй судјас дејствујтöны сизжö составын, кызi i краевој суд.

37-öd статта. Краевој, областнöй, окружнöй судса да автономној област судса председател председателствуютъ судебнöй заседанїејас вылын либо назначајтö судебнöй заседанїејас вылын председателствуютъ бом краевој, областнöй, окружнöй судса да автономној област судса шленöс, назначајтö делöјас кызбöм вылö, бетö распораженијејас судö мыжаланајасöс, свидетелјасöс, экспертјасöс корбом јылыс да юбртö істечјаслы да ответчijkаслы делö відлалан кад јылыс.

(Помылло локтан номерын.)

Нань вартом нүодам медженъыд срокјасон

Август 25 лунö „Іскра“ колхозын заводітис ужавны полусложни молотілка Молотілка луннас вартö 12 тонна, 8 тонна лунса норма дырї. Колхознік-

јас вартом вылын ужалöны ыжыд кыпайдлунён.

Став колхознікас ётсбгласон шүйсны вартом помавны медженъыд срокјасо. В. Пашын.

ВЕЧЕРНЯЯ НЕПОЛНАЯ СРЕДНЯЯ ШКОЛА ВЗРОСЛЫХ ПРИ УСТЬКУЛОМСКОЙ СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ ОБЪЯВЛЯЕГ ПРИЕМ УЧАШИХСЯ НА 1938—39 УЧЕБНЫЙ ГОД

В школу принимаются все граждане в возрасте от 16 лет и старше, выдержавшие проверочные испытания. Поступающие держат испытания по следующим предметам:

1. В 5-й КЛАСС

- а) по родному языку — устно и письменно,
- б) по русскому языку — устно и письменно,
- в) по арифметике — устно и письменно,
- г) по географии — устно.

2. В 6-й КЛАСС

- а) по родному языку — устно и письменно,
- б) по русскому языку — устно и письменно,
- в) по русской литературе — устно,
- г) по арифметике — устно и письменно,
- д) по географии — устно,
- е) по естествознанию (ботаника) — устно

3. В 7-й КЛАСС

- а) по родному языку — устно и письменно,
- б) по русскому языку — устно и письменно,
- в) по русской литературе — устно и письменно,
- г) по арифметике — устно и письменно,
- д) по алгебре — устно и письменно,
- е) по географии — устно,

ж) по геометрии — устно и письменно,

з) по естествознанию (ботанике, зоологии) — устно,

и) по физике — устно.

4. Каждый поступающий в общеобразовательную НСШ взрослых должен подать заявление, анкету, заверенную правлением колхоза или сельсоветом. Кроме того должна быть представлена справка о состоянии здоровья.

В заявлении указывать точный адрес, место работы, или домашний адрес. Документы подаются лично или по почте в среднюю школу на имя директора НСШ взрослых. Занятия начинаются с 1 октября 1938 г. Приемные испытания с 15 сентября. За справками обращаться в среднюю школу телефон 54 и рено телефон 15.

ДИРЕКЦИЯ

* * *

Устькуломский ПОС Комизаготпушнина проводит выставку собак — лайек в Устьнеме, Устькуломе, Вочи и Помоздине.

Судейство собак и полевые пробы начнутся в первой половине сентября.

Лучшим собакам будут выданы денежные премии. КОМИЗАГОТПУШНИНА.

Отв. пед. — Н. В. ЛЫХАЧЕВ.

Упол. Главлит 1641 Тираж 1000 экз.

с. Устькулом Кomi АССР.